

«Я б закрила половину архівів», — таку позицію висловила Голова Державної архівної служби Ольга Гінзбург. Примітно, що від учора Президент наділив її додатковими повноваженнями це зробити.

27 січня 2011 року в Укрінформі відбулася прес-конференція керівництва Держархівслужби щодо змін до архівного законодавства, ініційованих службою і проголосованих в першому читанні Верховною Радою України, які викликали широку суспільну дискусію насамперед через наявні факти обмежень в доступі до архівів.

На запитання щодо імплементації європейських норм відкритості архівів, зокрема конкретно щодо вимог Європарламенту як умову підписання Угоди про асоціацію відкрити архіви про репресії комуністичного режиму очільниця архівів країни Ольга Гінзбург відзначила: «Ми настільки відкрилися, що якби моя воля була, то я б половину закрила».

Зауважимо, що на прес-конференції Голова Держархівслужби повідомила, що вчора Президент України Віктор Янукович підписав указ, яким зробив її державним експертом з питань таємниць і, таким чином, розширив її особисті повноваження як очільника архівного відомства. Тож тепер у повноваженнях Гінзбург «здійснювати віднесення інформації до державної таємниці, зміни ступеня секретності цієї інформації та її розсекречування».

«В контексті особистої позиції пані Гінзбург виникає закономірна стурбованість щодо подальшої відкритості архівів. І хоча жодних історичних відомостей в нині чинному «Зводі відомостей, що становлять державну таємницю» немає, проте від учора представник комуністичної партії і керівник архівів країни отримала повноваження визначати підстави, за якими інформацію має бути віднесено до державної таємниці та контролювати обґрунтованість як засекречення, так і розсекречення», — зауважив історик Володимир В'ятрович.

Практика показала, що останні два роки норма Закону, яка забороняє ховати історичні документи, особливо ті, де є інформація про факти порушень прав та свобод людини і громадянина та незаконні дії органів державної влади та їх посадових осіб безкарно порушується архівними чиновниками, насамперед через негласну волю вищого керівництва країни, — відзначають експерти.

Натомість Ольга Гінзбург вважає, що «у нас немає порушень закону про видачу інформації, є невідповідність між запитом і відповідачем. Який історик має відношення до репресій людини? Чомусь у вас ці репресії засіли в душі сьогодні, а в нас в архівах

стільки цікавих матеріалів!»

«Питання репресованих відходить на друге місце, бо сьогодні живі люди і їх треба якось задовольнити, бо скільки соціальних довідок доводиться видавати», — роз'яснює свої пріоритети Голова Держархівслужби.

Нагадаємо, що проголосовані в першому читанні зміни до закону «Про національний архівний фонд та архівні установи» не враховують питання спрощення доступу до архівів. Наявна практика свідчить, що архівні чиновники довільно трактують поняття «конфіденційної інформації» і фактично доступ до інформації про порушення прав людини та жертв репресій є закритий для дослідників і надзвичайно утруднений для родичів. Зокрема, проведене Центром досліджень визвольного руху експертне опитування засвідчило, що 86,2% дослідників стикалися із обмеженням доступу до інформації.

Європейський парламент виступає за забезпечення доступу до українських архівів секретних служб комуністичного режиму як умову угоди про асоціацію з Україною. Експерти відзначають, що поява такого пункту — наслідок чіткого усвідомлення, що відкритість архівів є одним із базових елементів демократичного устрою.

[ЦДВР](#)